

IZVJEŠĆE O RADU U 2016. GODINI

1. SKUPLJANJE GRAĐE

U 2016. u fundus Hrvatskoga željezničkog muzeja (u nastavku HŽM) zaprimljeno je ukupno 319 predmeta pristiglih u obliku donacija i tijekom preuzimanja u fundus rashodovanih predmeta iz sustava HŽ Infrastrukture d.o.o.

1.1. Terensko istraživanje

Terenski rad tijekom 2016. odnosio se na utvrđivanje fizičkog stanja materijala i cjelovitosti izloženih vozila u kolodvorima te ne njihovo fotodokumentiranje.

1.2. Darovanje

Tijekom 2016. predmete su HŽM-u darovali:

- Vladislav Cindori iz Varaždina: pregledna karta „Eisenbahn- und Dampfschiffroudenkarte von Europa“
- Nada Jelovčić iz Zagreba: željeznička režijska godišnja karta korištena 1957. na ime Nadice Mačešić
- Toma Padovan iz Splita: ostavština željezničkog službenika Franje Hinterlechnera (fotografije, razglednica, osobni dokumenti)
- Mladen Ivan Žagar iz Zagreba: džepni sat željezničkog službenika Alojza Žagara
- Belizar Marić iz Knina: ostavština željezničkog službenika Dime Dimovića (reljef parne lokomotive, model „voziček“ V2 i V3, oznake parnih lokomotiva: 33-156, 22-035, 11-042, 11-034, 33-209, modeli željezničkih vozila, osobni dokumenti)
- HŽ Cargo d.o.o.: tri manometara proizvođača Schäffer & Budenberg

1.3. Nasljeđivanje – ustupanje iz odjelâ HŽ Infrastrukture d.o.o.

Iz sektorâ HŽ Infrastrukture d.o.o. preuzeta su dva stola iz kolodvora Kumrovec s intarzijama Ante Źupana, aparat za niveliranje Ni030 Carl Zeiss, teodolit vrste Dahlta, album fotografija „Schmalspurige Eisenbahn Spalato-Siny“, album fotografija „Obnova Źeljezničkog sustava“, fotografije s motivima izgradnje pruge Knin – Zadar, fotografije mosta Orašnica u kolodvoru Knin, u km 224+197, fotografije rekonstrukcije kolodvorskog platoa u Kninu, fotografije „Stanični kolosijeci u Split-Predgradju, gradnja splitskog čvora“, fotografije rekonstrukcije mosta Jadro kod Solina, u km 320+343.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

U unutrašnjoj čuvaonici u Ulici grada Vukovara 47, u Zagrebu redovito se provodi mjerenje i biljeŹi temperatura i relativna vlaŹnost.

Snima se i prikuplja fotodokumentacija dislociranih predmeta (lokomotive izložene u kolodvorima te pohranjene u depoima i na kolodvorskim kolosijecima).

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

U 2016. u zbirkama (M++) inventariziran je sljedeći broj predmeta:

- u Zbirku vozniĹ redova: 1 (Štefanac)
- u Zbirku signalnih, svjetlosnih i telekomunikacijskih uređaja: 3 (Fučić), 1 (Štefanac)
- u Zbirku gradnje i održavanja pruga: 2 (Štefanac)
- u Zbirku odora, uredske opreme i pribora: 5 (Štefanac)
- u Zbirku osobne i službene dokumentacije: 10 (Štefanac)
- u Zbirku tehničke dokumentacije: 1 (Štefanac)
- u Zbirku razglednica: 3 (Štefanac)
- u Zbirku fotografija: 270 (Štefanac).

3.2. Fototeka

Fototeka od početka djelovanja HŽM-a obuhvaća raznu dokumentaciju: negative, pozitive iz vremena fotografiranja, naknadne preslike pozitiva, presnimke iz drugih institucija, kseroks kopije i razglednice. Razglednice su izdvojene iz fototeke i premještene u novoosnovanu Zbirku razglednica. Kseroks-kopije pripremaju se za otpis. Negativi se izdvajaju i pohranjuju na odgovarajući način. Predviđeno je da će se fotografsko gradivo nastalo u sklopu obavljanja muzejske djelatnosti, a koje je snimilo muzejsko osoblje zadržati u fototeci. Ostale fotografije premještaju se u novoosnovanu Zbirku fotografija. Trenutačno osnovni fond fototeke sadrži ukupno 6405 pozitiva od kojih je ručno inventarizirano njih 6205. Fototeka sadrži i 730 negativa te oko 8000 digitalnih fotografija.

3.3. Dijateka

U fazi obrade.

3.4. Videoteka

U videoteci pohranjeno je 40 videokazeta (S++).

3.5. Hemeroteka

Krajem 2016. hemeroteka je sadržavala 3481 zapis računalno obrađen u programu S++. Novih upisa bilo je 112. Prikupljaju se napisi vezani uz povijest, modernizaciju i razvoj hrvatskih željeznica, uz zaštitu povijesno obilježenih željezničkih objekata te uz aktivnosti i rad HŽM-a (Fučić).

3.8. Stručni arhiv

Gradivo nastalo tijekom djelovanja HŽM-a (službena dokumentacija – urudžbeni zapisnici, korespondencija, evidencija korisničkih upita, izvještaji financijskog poslovanja, dokumentacija stvorena i prikupljena tijekom istraživanja i slično) smješteno je u 74 registratora te se i dalje koristi kao izvor podataka pri izradi evidencija i opisa.

3.9. Ostalo

U medijateci (S++) pohranjena su ukupno 322 CD-a.

4. KNJIŽNICA

Knjižnica HŽM-a stručna je knjižnica s ukupno 2348 publikacija. Težište je na prikupljanju knjižnične građe tematski vezane uz područja željezničkog prometa, građevinarstva, strojarstva, tehničke kulture i povijesti željezničkih sustava u Hrvatskoj i svijetu. Knjižni fond popunjava se aktualnim izdanjima HŽ Infrastrukture d.o.o. te nabavom starih izdanja pravilnika, brošura, stručnih knjiga i priručnika.

4.1. Nabava

Muzejska knjižnica HŽM-a obogaćena je s devet publikacija koje su darovane.

Časopisi, redovito: Željezničar, Službeni vjesnik HŽ Infrastrukture d.o.o.

4.2. Stručna obrada knjižničkog fonda

Knjižnični fond obrađuje se računalno (K++) unutar sljedeće klasifikacije: Općenito o željeznici, Ustroj željeznice, Željeznički promet, Pravilnici i upute za rad, Željeznička vozila, Pruge i pružna postrojenja, Elektropostrojenja i uređaji, Građevinski objekti, Službena glasila, časopisi i publikacije, Ostala stručna literatura i Ostala izdanja.

4.3. Služba i usluge za korisnike

Knjižnica je dostupna korisnicima unutar HŽ Infrastrukture d.o.o. i vanjskim korisnicima. Izrađuju se presnimke pojedinih izdanja koje se na zahtjev korisnika šalju elektroničkim putem.

5. STALNI POSTAV

Zbog privremenog smještaja Muzeja s južne strane TŽV-a „Gredelj“, s ulazom iz Ulice grada Vukovara, HŽM ni nakon 26 godina djelovanja nema stalni izložbeni postav. Posjetitelji mogu razgledati 24 željeznička vozila smještena na vanjskome izložbenom prostoru na otvorenome površine oko 2400 četvornih metara. Izložena vozila građena su u razdoblju između 1899. i 1991. i mogu asocirati na tek dio željezničke povijesti vučnih vozila u Hrvatskoj. Privremeni izložbeni postav na otvorenome oblikovan je 2004. (Helena Bunijevac i Špiro Dmitrović). U 2015. na vanjskome postavu HŽM-a u Ulici grada Vukovara 47 u Zagrebu izložena je pružna motorna drezina PV 01 Rema za prijevoz putnika i uređaja za varenje.

Uz navedeni, privremeni izložbeni postav još je 14 parnih lokomotiva iz HŽM-ova fundusa izloženo u željezničkim kolodvorima širom Hrvatske, jedna parna lokomotiva s četiri

dvoosovinska vagona izložena je u Kulturnom centru Mate Lovraka u Velikom Grđevcu, a oklopljen vlak izložen je u kolodvoru Split Predgrađe.

Stalna izložba „Životopis vinkovačkoga prometnog čvorišta“ postavljena je u željezničkom kolodvoru Vinkovci od 2011. (tekstovi: Helena Bunijevac; koncepcija postava: Tamara Štefanac).

Donošenjem novog Pravilnika o radu HŽM-a Odlukom Uprave HŽ Infrastrukture d.o.o. u listopadu 2016. vanjski izložbeni postav u Ulici grada Vukovara 47 otvoren je za javnost s novim radnim vremenom za posjetitelje.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Nastavljena je stručna obrada muzejske građe, posebno Zbirke odora, uredske opreme i pribora (Veličan) te Zbirke fotografija (Štefanac).

6.2. Revizija građe

Krajem 2016. dovršena je revizija Zbirke maketa (Veličan), Zbirke razglednica (Štefanac), Zbirke tehničke dokumentacije (Štefanac), Zbirke fotografija (Štefanac) i Zbirke osobne i službene dokumentacije (Štefanac).

6.2. Posudbe i davanje na uvid

Muzejska građa i dokumentacija dana je na uvid na zahtjev 47 korisnika u znanstvene, edukativne i marketinške svrhe (Štefanac).

Građa iz fundusa HŽM-a posuđena je za potrebe izložbe „Štrekari“ udruzi Međimurska gruda Dunjkovec i izložbe „115 godina željeznice u Županji“ Zavičajnom muzeju „Stjepan Gruber“ Županja.

6.3. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Conference and School on Authority, Provenance, Authenticity, Evidence. Sveučilište u Zadru, 25. -28. listopada 2016. (sudjelovanje s izlaganjem; Štefanac, Tamara. *Use of Original or Surrogate Records in Exhibitions*)

6.4. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Štefanac, Tamara; Škorić, Vlatka. Bogata tradicija i svijetla budućnost // Željezničar br. 849 (2016.); str. 20

Fučić, Janka; Škorić, Vlatka. Obilježeno 25 godina HŽM-a // Željezničar br.851 (2016.); str. 20

Veličan, Renata; Fučić, Janka. Važne obljetnice pruga na vinkovačkom području // Željezničar br. 852 (2016.); str. 28

6.5. Stručna pomoć i konzultacije

Sudjelovanje u projektu Hrvatska tehnička enciklopedija pri Leksikografskom zavodu Miroslava Krlež (Štefanac)

Na zahtjev matične službe Tehničkog muzeja pregled parne lokomotive proizvodnje Arnold Jung i vagona izloženih u Samoboru (Štefanac)

6.6. Djelovanje u strukovnim društvima

Sudjelovanje u muzejskoj radnoj grupi na projektu „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju” (Štefanac)

7. ZNANSTVENI RAD

7.1. Publicirani radovi

Štefanac, Tamara and Kelvin L. White. Representation, Rights, and Identity of Croatia's Roma Community: Exploring Archival Implication / Records, archives and memory: selected papers from the Conference and School on records, archives and memory studies, University of Zadar, Croatia, May 2013 / edited by Mirna Willer, Anne J. Gilliland and Marijana Tomić. Zadar: Sveučilište, 2015. (163-182)

Available at:

http://www.unizd.hr/Portals/41/elektronicka_izdanja/RAMS_tisak_konacno.pdf?ver=2016-10-20-104937-423

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.2. Stručni skupovi

Naziv skupa: **25 godina Hrvatskog željezničkog muzeja**

Organizator: Hrvatski željeznički muzej (Veličan)

Tema: Čuvanje i komuniciranje željezničke i tehničke baštine u Hrvatskoj i Europi

Mjesto održavanja: Zagreb

Program:

21. 9. 2016. – Iskustvo čuvanja tehničke baštine: Tehnički muzej Nikola Tesla u Zagrebu i Željeznički muzej Slovenskih železnica u Ljubljani – Neda Staklarević i Mladen Bogič; Zagreb Glavni kolodvor „Plavi salon“

28. 9. 2016. – Željeznica i baština: Život i hobi – Zdenko Fučkar i Dragutin Staničić; Zagreb Glavni kolodvor, muzejski vagon

5. 10. 2016. – O muzejima iznutra: Muzej policije – Vojni muzej MORH-a – HT muzej – Hrvatski željeznički muzej – Željko Jamičić, Mario Werhas, Goran Rajič, Tamara Štefanac; Zagreb Glavni kolodvor „Plavi salon“

12. 10. 2016. – Hrvatski željeznički muzej: prošlost i budućnost – Helena Bunijevac, Dubravko Kuhta i studentice Sveučilišta Sjever: Mirjana Debeljak, Mihaela Jaklin, Antonija Lauš, Mihaela Šobak; Zagreb Zapadni kolodvor

19. 10. 2016. – Europska baština: željeznički muzeji i muzejski vlakovi Europe i Svijeta – Borna Abramović i Renata Veličan; Zagreb Zapadni kolodvor

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **„Putovanje kroz vozne redove“**

Organizator: Hrvatski željeznički muzej

Vrsta: Putujuća fotodokumentaristička izložba

Autori: Tamara Štefanac, Janka Fučić, Renata Veličan

Tema: putovanje vlakom i parobrodom

Mjesto i vrijeme održavanja:

1. Zagreb, muzejski poštanski vagon; Noć muzeja 29. 1. 2016.
2. Zabok, Knjižnica Ksaver Šandor Gjalski; lipanj 2016.
3. Vinkovci, željeznički kolodvor Vinkovci; listopad 2016.

Knjižice voznih redova tiskaju se 175 godina kao publikacije namijenjene putnicima u željezničkom, pomorskom i cestovnom prometu. S vremenom se njihov osnovni informativni karakter o kretanju vozila znatno proširio, obuhvativši različit informativni sadržaj turističkog karaktera. Pružaju raznovrsne informacije omeđene preciznom, ali apstraktnom reprezentacijom vremena putovanja. „Putovanje kroz vozne redove“ prezentira moguća putovanja kroz 20. stoljeće koja su jednako stvarna koliko i imaginarna, a ujedno prikazuje vrste voznih redova, sadržaj i moguća informativna čitanja. Izložbom su obrađene teme putovanja vlakom i parobrodom od Osijeka do Londona 1906., putovanje vlakom iz Zagreba prema Beču te iz Budimpešte preko Zagreba do Rijeke u prvoj polovini 20. stoljeća, preoceanska putovanja iz Opatije i Rijeke, putovanje vlakom Simplon Orient Express, vlakovi nazvani po znamenitim ličnostima hrvatske kulture i povijesti (Vatroslav Lisinski, Nikola Tesla, A. G. Matoš, Mimara, Mato Lovrak) te lokalna putovanja zagorskim prugama i prugom Vinkovci – Gunja – Brčko.

„Vlak bez voznog reda“

Organizatori: Javna ustanova Spomen područje Jasenovac i Hrvatski željeznički muzej

Vrsta: povijesna, samostalna

Autori stručne koncepcije: Đorđe Mihovilović (Javna ustanova Spomen područje Jasenovac) i Tamara Štefanac (Hrvatski željeznički muzej)

Autor likovnog postava (grafičko uređenje plakata): Mario Šimunković

Opseg: 31 izložbeni pano i maketa Tvornice željezničkih vozila „Janko Gredelj“

Mjesto održavanja: Zagreb Glavni kolodvor, 6. peron – muzejski poštanski vagon Hrvatskog željezničkog muzeja

Vrijeme održavanja: studeni 2016.

Tema: priča o radnicima Radionice Zagreb Hrvatskih državnih željeznica koji su umoreni u logorima iz sustava KCL-a Jasenovac

10. EDUKATIVNA DJELATNOST

10.1. Specijalna vodstva

Naziv programa: „**Huk-šum-tišina: željeznica i priroda**“ (Veličan)

Mjesto održavanja: Hrvatski željeznički muzej i Ornitološki park Crna Mlaka – 19. 5. 2016.

Organizatori : Hrvatski željeznički muzej / IHOR PARK d.d. Crna Mlaka / CROATIA EXPRES d.o.o.

Povodom Međunarodnog dana muzeja – stručno vođenje vanjskim izložbenim postavom Hrvatskog željezničkog muzeja – prijevoz autobusom agencije „Croatia Express“ na relaciji Zagreb – Crna Mlaka – Zagreb – uz stručno vodstvo obilazak Ornitološkog rezervata Crna Mlaka trasom željezničke pruge

Naziv programa: **„Vlak u snijegu: Ljuban, Draga i Pero opet zajedno prvo puta nakon 40 godina“**

Organizator: Hrvatski željeznički muzej (Veličan)

Suorganizatori: Kulturni i multimedijски centar Bjelovar, Općina Veliki Grđevac, Osnovna škola Mato Lovrak - Veliki Grđevac, Croatia film Zagreb

Mjesto održavanja: Bjelovar i Veliki Grđevac – 29. 9. 2016.

Povodom 40 obljetnice snimanja filma „Vlak u snijegu“ organiziran je susret glumaca Slavka Štimca (Ljuban), Gordane Inkret Stubičanec (Draga) i Željka Malčića (Pero) koji su u filmu utjelovili glavne dječje likove. Uz prikazivanje filma i druženje glumaca s djecom organiziran je obilazak kompozicije vlaka iz fundusa Hrvatskog željezničkog muzeja izloženog u Kulturnom centru Mate Lovraka u Velikom Grđevcu.

10.2. Predavanja

Sudjelovanje u projektu „Vlak za naš grad“ koji su vodili učitelji i učenici Osnovne škole Novska, posebno članovi školske zadruge „Novljanski ogrc“, i predavanje o povijesti željeznice na novljanskome području održano 17. 10. 2016. povodom otvorenja izložbe (Fučić).

10.3. Radionice i igraonice

U Dječjoj knjižnici Marina Držića u Zagrebu 25. 4. 2016. održana je pričaonica i radionica za djecu na temu vlakova (Fučić).

U Knjižnici Ksavera Šandora Gjalskog početkom lipnja održane su tri radionice pod nazivom „Upoznajmo željezničku baštinu“ namijenjen djeci drugih razreda osnovne škole. Radionica se sastojala od prezentacije, izrade likovnih radova i razgledanje izložbe „Putovanje kroz vozne redove“. Radionice su održane povodom 130. godina prolaska prvog vlaka kroz Zagorje (Fučić).

U Osnovnoj školi Ivana Lovrečića u Otoku povodom obilježavanja 130. godišnjice pruge Vinkovci – Gunja 21. listopada 2016. održana je radionica za učenike drugih razreda. Učenici

su nakon prezentacije izrađivali likovne radove na temu povijesti željeznice. Ti su radovi izloženi u kolodvoru u Vinkovcima krajem listopada 2016. godine (Fučić).

11. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

11.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

Kovačević, Darko. Noć muzeja: jedanaesta manifestacija u 206 institucija u Hrvatskoj // Glas Slavonije, 1. 2. 2016.

Balija, Petra. Čuvamo plavu lokomotivu 11-015 čiji su vozni redovi spaljeni // Večernji list, 25. 2. 2016.

Pajdaš, Lana. Croatian Railway Museum: Museum and its Fans, blog: <http://www.funmuseums.eu/> (www.funmuseums.eu/the-network/the-museum-and-its-fans-2/#more-564)

Populorum, Michael. Das Kroatische Eisenbahnmuseum in Zagreb/ Agram // Dokumentationszentrum für Europäische Eisenbahnforschung DEEF <http://www.dokumentationszentrum>

Veličan, Renata i Šprihal, Ana-Marija. Željeznički kolodvor Dugo Selo – Žila kucavica grada // www.dugoselska-kronika.hr 4. 1. 2016.

11.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Radio Sljeme, 23. 9. 2016.

Radio Sljeme – Kultura grada, 17. 5. 2016.

Radiopostaja Vinkovci, 29. 9. 2016.

11.3. Promocije i prezentacije

Naziv programa: „Slikamo talentom, način – osobni izbor“

Organizatori: Udruga željezničara slikara „Plavo svjetlo“ Zagreb i Hrvatski željeznički muzej

Vrsta: jednodnevna likovna radionica na vanjskome izložbenom postavu Hrvatskog željezničkog muzeja

Vrijeme događanja: 18. 5. 2016. povodom Međunarodnog dana muzeja

Svoj likovni izraz prikazali su umjetnici iz Hrvatske i Slovenije, članovi Izdavačke kuće umjetnika koji slikaju ustima i nogama iz Zagreba Maria-Kristina Božičević, Marija Glavičić Počuč, Alen Kasumović, Stjepan Perković kao i članovi Izdavačke kuće umjetnika koji

slikaju ustima i nogama iz Slovenije Benjamin Žnidarić, Vojko Gašperut, Željko Vertelj i Tina Pavlović.

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

Tiskan je promotivni materijal (plakat i deplijani) kojima su bili promovirani izložba „Putovanje kroz vozne redove“ i ciklus predavanja „25 godina Hrvatskog željezničkog muzeja“.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

VRSTE ULAZNICA (TIP POSJETITELJA) / upisati cijenu ulaznice	BROJ POSJETITELJA PO PROGRAMIMA			EDUKACIJSKI PROGRAMI	MANIFESTACIJE, OTVORENJA, PROMOCIJE, AKCIJE I DR.	NOĆ MUZEJA	MEĐUNARODNI DAN MUZEJA	MUZEJSKE IZLOŽBE U DRUGIM SREDINAMA	IZDVOJENE ZBIRKE I LOKALITETI	OSTALI PROGRAMI (NAVESTI KOJI)	UKUPNO
	STALNI POSTAV	POVREMENE IZLOŽBE	UKUPNO STALNI POSTAV + IZLOŽBE								
ODRASLI	230		230	85	150	700	350	200	645	105	2.465
UČENICI, STUDENTI											
UMIROVLJENICI, OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA											
GRUPNI POSJETI (ODRASLI) - broj osoba	100		100								100
GRUPNI POSJETI (DJECA, UČENICI, STUDENTI) - broj osoba	680		680								680
GRUPNI POSJETI (UMIROVLJENICI) - broj osoba											
OBITELJSKA ULAZNICA - broj osoba											
BESPLATAN ULAZ											
OSTALO											
UKUPNO:	1.010		1.010	85	150	700	350	200	645	105	3.245
SVEUKUPAN BROJ POSJETITELJA:	1.010		1.010	85	150	700	350	200	645	105	3.245

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja (*u %*)

Rad i cjelokupno djelovanje Hrvatskog željezničkog muzeja u 100-postotnome iznosu financira HŽ Infrastruktura d.o.o.